

**YOSHLAR O`RTASIDA DOLZARB MUAMMOLARDAN BIRIGA
AYLANIB BORAYOTGAN ISHSIZLIK MUAMMOSI.
THE PROBLEM OF UNEMPLOYMENT IS BECOME ONE OF THE
BIGGEST PROBLEMS AMONG YOUTH.
ПРОБЛЕМА БЕЗРАБОТИЦЫ СТАНОВИТСЯ ОДНОЙ ИЗ САМЫХ
БОЛЬШИХ ПРОБЛЕМ СРЕДИ МОЛОДЕЖИ.**

Abduvohidova Umida Abdugani qizi

SamDU Kattaqo'rg'on filiali Ijtimoiy ish yo'nalishi 3-bosqich talabasi

abduvohidovaumida21@gmail.com

Mahmatov Hasan Bektemir o'g'li

SamDU Kattaqo'rg'on filiali Ijtimoiy ish yo'nalishi 3-bosqich talabasi

mahmatovhasan478@gmail.com

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada hozirgi kunda dolzarb muammolardan biri bo'lgan yoshlar muammolari haqida keltirib o'tildi. Hozirgi kundagi eng ko'p ishsizlik qayt etilgan top o'ntalik mamlakatlar haqida ham ma'lumotlar bor. Tarixiy asarlarda va tarixda xalq manfaatlari uchun qilingan ishlar, mamlakatimiz raxbari tomonidan ishlab chiqilgan chora-tadbirlar haqida ham ma'lumotlar keltirib o'tildi.*

***Kalit so'zlar:** Prizident, yoshlar, chora-tadbir, "boburnoma" tadbirkorlik, beznes, migrantlar, Ishsizlik darajasi, Ispaniya, Gretsiya, Nigeriya.*

***Abstract.** In this article, one of the current problems of youth is mentioned. There is also information about the top ten countries with the most unemployment today. In historical works and history, information was also given about the works done for the benefit of the people, the measures developed by the leader of our country.*

***Key words:** President, youth, measures, "boburnoma" entrepreneurship, business, migrants, unemployment rate, Spain, Greece, Nigeria.*

Абстрактный. В данной статье затронута одна из актуальных проблем молодежи. Также есть информация о первой десятке стран с наибольшей безработицей сегодня. В исторических трудах и истории даны также сведения о проделанной работе на благо народа, мерах, разработанных лидером нашей страны.

Ключевые слова: Президент, молодежь, меры, «бобурное» предпринимательство, бизнес, мигранты, уровень безработицы, Испания, Греция, Нигерия.

KIRISH.

Sayyoramizning ertangi kuni, farovonligi farzandlarimiz qanday inson bo‘lib kamolga yetishi bilan bog‘liq. Bizning asosiy vazifamiz – yoshlarning o‘z salohiyatini namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratishdan iborat. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida o‘z nutqlarida aytib o‘tdilar.¹

Biz mamlakatimizda ishsizlik, ayniqsa, yoshlar o‘rtasidagi ishsizlik muammosi bo‘lmasligi kerak, deb hisoblaymiz. Fuqarolar bandligini to‘liq ta‘minlash va mehnatga munosib haq to‘lash, yangi ish o‘rinlarini yaratish, mehnat bozori infratuzilmasining muvozanatlanganligi va rivojlanishiga erishish, ishsizlik darajasini qisqartirish mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining muhim sharti hisoblanadi. Ma‘lumki, keyingi yillarda yurtimizda tashqi mehnat migrasiyasi jarayonlarini tartibga solish, vaqtinchalik mehnat faoliyatini amalga oshirish uchun xorijga jo‘nab ketayotgan fuqarolar huquq va manfaatlari himoya qilinishini ta‘minlash, ularga zarur huquqiy, ijtimoiy, axborot-maslahat yordami ko‘rsatish va moddiy qo‘llab-quvvatlash borasida ko‘lamli sa‘y-harakatlar olib borilayotganiga qaramay, yangi ish o‘rinlari tashkil etishda davlat buyurtmalarini ishlab chiqish, ayniqsa, aholining ijtimoiy ehtiyojmand qatlami uchun ish joylari kvotasini belgilash, aniq

---

¹ O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so‘zlagan nutqidan

maqsadga yo'naltirilgan kompleks tadbirlarni amalga oshirishda qator muammolar mavjud. Ularni bartaraf etish maqsadida O'zbekiston Liberal-demokratik partiyasining amaliy takliflari asosida davlatimiz rahbarining 2019 yil 20 avgustdagi "Xorijda vaqtinchalik mehnat faoliyatini amalga oshirayotgan O'zbekiston Respublikasi fuqarolari va ularning oila a'zolarini himoya qilish kafolatlarini yanada kuchaytirish choralari to'g'risida"gi Farmoni qabul qilindi. Mazkur hujjatda fuqarolarni xorijda uyushgan holda ishga joylashtirish, ular huquqlarini himoya qilish mexanizmini kuchaytirish, mehnat migrasiyasidan qaytib kelgan shaxslar, shuningdek, ularning oila a'zolarini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashga qaratilgan aniq vazifalar ko'zda tutilgan. Shunga muvofiq, mehnat migrantlariga bir yil muddatga so'raladigan hujjatlar minimal paketi (pasport, ariza, mehnat organi iltimosnomasi) garov ta'minotisiz, uni tezlashtirib, bir bank ish kuni davomida berishni rasmiylashtirish ma'qullandi. Shuningdek, xorijda ishga joylashish bilan bog'liq bo'lgan xarajatni to'lash uchun 2 million so'm miqdorida mikroqarz berish tizimi joriy etilmoqda. Bundan tashqari, hujjatga ko'ra, endilikda vaqtincha mehnat faoliyati bilan shug'ullanish uchun xorijga jo'nash istagini bildirgan shaxslarga onlayn rejimida ishga joylashish tartibi, ularning huquq va majburiyatlari, qonunchilikda nazarda tutilgan moliyaviy qo'llab-quvvatlash choralari to'g'risida axborot berib boriladi².

Asosiy qism

Ishsizlikning shaxsiy va ijtimoiy xarajatlariga og'ir moliyaviy qiyinchiliklar va qashshoqlik, qarz, uysizlik va uy-joy stressi, oilaviy tanglik va buzilish, zerikish, begonalashish, uyat va stigma, ijtimoiy izolyatsiyaning kuchayishi, jinoyatchilik, ishonch va o'zini o'zi qadrlashning pasayishi, kiradi. mehnat qobiliyatlari va sog'lig'ining yomonligi ... Ishsiz bo'lish juda stressli holat, shuning uchun u stress bilan bog'liq sog'liq muammolariga olib kelishi mumkin, masalan, bosh og'rig'i, yuqori qon bosimi, diabet, yurak kasalliklari, bel og'rig'i va uyqusizlik. Ushbu sog'liq muammolari ko'pincha shifokorga ko'proq tashrif buyurishga va sog'liq sharoitlarini boshqarish uchun dori

---

² Mavludaxon XO'JAYEVA, O'zLiDeP maqolasidan.

vositalaridan foydalanishga olib keladi. Yoshlar ishsizligining oqibatlari, shuningdek, yoshlarning jismonan farovonligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi, ularning malakasini oshirishga to'sqinlik qilishi, potentsial ravishda yoshlarning uysizligi va ishlab chiqarishning kamayishi, inson kapitalining yo'qolishi va qashshoqlikning oshishiga olib kelishi mumkin, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda. Yoshlarning katta qismi ishsiz bo'lishi jamiyatning iqtisodiy o'sishi va rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Agar nazorat qilinmasa, yoshlar o'rtasidagi ishsizlik jiddiy ijtimoiy oqibatlarga olib kelishi mumkin, chunki ishsiz yoshlar o'zlarini chetda his qilishadi, bu esa ijtimoiy chetlanish, xavotir va kelajakka umidsizlikka olib keladi. Yoshlarning katta qismi ishsiz bo'lishi jamiyatning iqtisodiy o'sishi va rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Agar nazorat qilinmasa, yoshlar o'rtasidagi ishsizlik jiddiy ijtimoiy oqibatlarga olib kelishi mumkin, chunki ishsiz yoshlar o'zlarini chetda his qilishadi, bu esa ijtimoiy chetlanish, xavotir va kelajakka umidsizlikka olib keladi. Ishsizlik ijtimoiy sayohatlar va boshqa odamlar, shu jumladan do'stlar bilan o'zaro munosabatlarning pasayishiga olib kelishi mumkin. Ishsizlikning yuqori darajada o'sishi bilan bu ko'proq jinoyatlar va zo'ravon xatti-harakatlarga olib kelishi mumkin, chunki odamlar iqtisodiy ehtiyojlarni qondirish uchun bu yo'lga kirib ketishlari mumkin. Yoshlarning ishsizligi shaxs va oilaga salbiy ta'sir ko'rsatadi, shu bilan birga keng jamoatchilikka jiddiy iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlarga olib keladi. Bunga iqtisodiy farovonlik, ishlab chiqarish va inson kapitalining eroziyasi, ijtimoiy chetlanish, jinoyatchilik va ijtimoiy beqarorlik kiradi. Ishsizlik darajasi yuqori va barqaror bo'lsa, uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ishsizlik resurslarni isrof qiladi, qayta taqsimlash bosimi va buzilishlarni keltirib chiqaradi, qashshoqlikni oshiradi, mehnat harakatchanligini cheklaydi va ijtimoiy tartibsizliklar va nizolarni keltirib chiqaradi. Yuqori ishsizlikning ijtimoiy xarajatlari jinoyatchilikning oshishi va ko'ngillilik darajasining pasayishini o'z ichiga oladi. Noto'g'ri ta'lim va unumdorlikning yetishmasligi ish joylariga qiyinchiliklarga olib keladi.

Ta'lim darajasining pasayishi bilan ishsizlik asta-sekin o'sib boradi; ta'lim tizimi esa mehnat bozori uchun malaka hosil qilmayapti. Ishchi kuchi taklifiga yillar davomida ish izlovchilar sonining ko'payishi ta'sir ko'rsatmoqda. Ishsizlik darajasi - bu ishsizlarning ishchi kuchidagi ulushi.

Ishsizlik iqtisodiyotning umumiy o'sishiga ta'sir qiladi, chunki

- 1) bu ishchi kuchi resurslarini isrof qilishdir.
- 2) iqtisodiy ortiqcha yukni oshiradi.
- 3) u qaram aholi sonini ko'paytirishga intiladi.
- 4) ishsizlikning ortishi iqtisodiyotning tushkunligining

ko'rsatkichidir.

Ishsizlikning oqibatlari-qashshoqlik, savodsizlik va deflyatsiya ishsizlik oqibatidir. jamiyatda ijtimoiy buzilishlarni keltirib chiqaradi va hukumat qonun va tartibni saqlash uchun katta samarasiz xarajatlarga majbur bo'ladi.

Ishsizlik darajasi yuqori mamlakatlar o'ntaligi.

Janubiy Afrika: 54,7 % Falastin hududi: 49,3 % Gretsiya: 39,1 % Nigeriya: 36,5 %, Ispaniya: 32,7 %, Italiya: 31,9 %, Aljir: 29,1 %, Eron: 28,3 %, Marokko: 27,5 %, Gruziya: 27,1 %, Serbiya: 25,3 %, Turkiya: 23,6 %.

Tarixdan ham yoshlarga bo'lgan e'tibor yuqori bo'lgan. Aynan Zahiriddin Muhammad Bobur ham xalqning ma'naviy ongini oshirgan holda ularning hayotlarini yaxshilagan. Insonlar, aynan yoshlar ham shaxsiy fazilatlariga ega bo'lishlari zarurdir. Zahiriddin Muhammad Boburning ham o'ziga hos fazilatlarini bo'lgan. Shoh shoir shaxsiyatiga xos 7 fazilat -Vatanparvarlik; -Yuksak himmatlilik; -Jasurlik; -Boshqaruvda benazirlik; -Odamlarga farovonlik sog'inish; -Jangchilar ko'ngliga yo'l topish; -Adolat qilmoqlik. Zahiriddin Bobur hikmatlaridan namunalar «Shafqatsiz kishi azobga loyiqdir.» «Yaxshi kishilarni Yaratgan yaxshi do'stlar bilan siylaydi.» «Ko'pchilik bahodirlar qanchalar kuchli bo'lmasinlar, ular hargiz o'z jahllari va qo'rquvlaridan ustun kela olmaydilar.» «Ko'nglingni dinlarning muhokama maydoniga aylantirma. Adolat o'rnatishda insonlarning e'tiqodiga chuqur hurmatda bo'l.»³

---

³ Zahiriddin Muhammad Bobur.1989.«Boburnoma» Toshkent.

XULOSA

Xulosa qilib aytishimiz mumkinki barcha mamlakatlarda ham dolzarb bo`lib borayotgan ishsizlik barcha mamlakatlarni qiynamoqda. Buni oldini olish bo`yicha turli mamlakatlarda turlicha ishlar, chora-tadbirlar ishlab chiqilmoqda. Mamlakatimizda olib borilayotgan chora tadbirlardan O`zbekiston Respublikasi prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2024-yilni "Yoshlar va biznesni qo`llab-quvvatlash yili" deb e`lon qilganlarining ham asosiy maqsadi yoshlarga bo`lgan e`tiborning kuchayganligiga misol bo`la oladi, aynan beznesni qo`llab-quvvatlash ham aynan mana shu yildan boshlab tadbirkorlikni ham rivojlantirgan holda ishsizlikni oldini olishga ham yordam beradi. "Inson qadrini ulug`lash, aholimiz manfaatlarini ta`minlash, buning uchun kuchli iqtisodiyot barpo etish bizning asosiy vazifamizdir. Shu maqsadda 2024-yilni mamlakatimizda "Yoshlar va biznesni qo`llab-quvvatlash yili", deb e`lon qildik", - dedi prezident.⁴

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR

1. ISLOM KARIMOV "BIZ KELAJAGIMIZNI O`Z QO`LIMIZ BILAN QURAMIZ" Toshkent «O`zbekiston» 1999.
2. ISLOM KARIMOV BIZDAN OZOD VA OBOD VATAN QOLSIN Toshkent «O`zbekiston» 1996.
3. Erkin va farovon, demokratik O`zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Sh.M. Mirziyoyev. — Toshkent : O`zbekiston, 2016.
4. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Sh.M.Mirziyoev. — Toshkent: : „O`zbekiston“, 2017.
5. Zahiriddin Muhammad Bobur.1989.«Boburnoma» Toshkent.
6. Mavludaxon XO`JAYEVA, O`zLiDeP maqolasi.
7. O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so`zlagan nutqidan.

---

⁴ O`zbekiston Respublikasi prezidenti nutqidan.